

УДК 354.42

О.М. Косоков

Військова частина А1906

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

На основі аналізу національного інформаційного простору як об'єкта державного управління у межах реалізації державної інформаційної політики визначено його основні функції, структурні елементи, об'єкти та суб'єкти управління. Наведено причини залежності цільової аудиторії від інформації з маніпулятивним психологічним впливом.

Ключові слова: негативний інформаційний вплив, інформаційний простір, державна інформаційна політика.

Вступ

На сьогодні формування світового геополітичного простору та внутрішньодержавних відносин відбувається в умовах інформаційного протиборства.

Проведений моніторинг засвідчив: антитерористична операція на Сході України супроводжується з боку Російської Федерації та внутрішніх антиукраїнських сил заходами цілеспрямованого деструктивного інформаційного впливу на особовий склад ЗС України та місцеве населення, спробами дискредитації та зриву залучення громадських організацій та патріотично налаштованих громадян України до оборони держави, відвернення людей від всенародної підтримки збройних формувань і правоохоронних органів. Мають місце неодноразові спроби компрометації керівників органів військового управління й обласних державних адміністрацій як неспроможних поставити мобілізаційні ресурси, сформувати військові частини та належно їх матеріально й технічно забезпечити. Має місце навіть деструктивний вплив щодо доцільності проходження військової служби, а також мобілізації.

Зосередження зусиль з боку організаторів і виконавців заходів деструктивного інформаційно-психологічного впливу спостерігається саме на регіональному рівні в умовах обмежених випереджувальних та інших інформаційних дій з боку обласних державних адміністрацій, відповідних органів військового управління та військових комісаріатів.

З огляду на підвищення спроможності арсеналу сил, засобів і методів інформаційного протиборства, дії, що проводяться в інформаційному просторі, необхідно виявляти та припиняти на ранніх стадіях підготовки їх реалізації.

Метою статті є аналіз національного інформаційного простору як об'єкта державного управ-

ління у межах реалізації державної інформаційної політики.

Основний матеріал

Інформаційний простір завдяки трансграничності та віртуальному характеру виступає в сучасному світі як одна з основних сфер інтеграції людського співтовариства в планетарних масштабах.

Основними функціями інформаційного простору є:

1. *Інтегруюча.* У рамках цієї функції інформаційний простір поєднує просторово-комунікативне й соціокультурне середовища, різні види людської діяльності й суб'єктів, що займаються ними, у тому числі як окремих людей, так і держави, народи, міжнародні коаліції та транснаціональні корпорації.

2. *Комунікативна.* Інформаційний простір створює особливе середовище трансграничної, інтерактивної й мобільної комунікації різних суб'єктів діяльності, у рамках якої вони здійснюють інформаційний обмін.

3. *Актуалізуюча.* Саме в інформаційному просторі здійснюється актуалізація інтересів різних суб'єктів діяльності шляхом реалізації ними інформаційної політики.

4. *Геополітична.* Інформаційний простір формує власні ресурси та змінює значимість традиційних ресурсів, створюючи нове середовище геополітичних відносин і конкуренції.

5. *Соціальна.* Інформаційний простір трансформує склад суспільства, змінює характер і зміст соціально-політичних (суспільних) відносин у всіх сферах політиці, культурі, науці, релігії та ін.

Як об'єкт управління державної інформаційної політики інформаційний простір суспільства (інформаційно-психологічний простір) належить до складних динамічних об'єктів з не до кінця прогнозованою реакцією на керуючі впливи. Для інфор-

маційного простору суспільства характерна наявність об'єктів і зв'язків, прихованих для суб'єкта управління, виявлення та урахування яких у процесі планування та реалізації керуючих інформаційних впливів ускладнений, а часом і неможливий [1].

Разом з тим, розвиток засобів і технологій інформаційного управління в сполученні з використанням керуючих впливів у сфері політики, економіки та культури, робить інформаційний простір досить надійно керованим об'єктом.

Основними структурними елементами інформаційного простору суспільства, на які має здійснюватися керуючий вплив при реалізації державної інформаційної політики, є суб'єкти, що реалізують і здійснюють масове інформування (засоби масової інформації та масові комунікації), а також суб'єкти, які активно актуалізують свої інтереси в інформаційному просторі та генерують значущі в масштабах суспільства інформаційні потоки.

Основними суб'єктами управління, що здійснюють керуючі інформаційні впливи, є: органи державної влади та управління (насамперед, структури, що вступають в активну комунікацію з населенням – служби у зв'язках з громадськістю, підрозділи, що реалізують концепцію електронного урядування); державні й недержавні засоби масового інформування, а також недержавні суспільно-політичні об'єднання, інформаційна й комунікативна діяльність яких відповідає національним інтересам держави.

Об'єктами управління в інформаційному просторі суспільства для суб'єктів, що реалізують державну інформаційну політику, виступають, у загальному випадку, всі елементи та системи, що існують у цьому просторі.

Ступінь і форма впливу визначаються індивідуальними властивостями та особливостями об'єктів управління, а також їхньою значимістю для цілей і завдань державної інформаційної політики.

Так, значимість суспільно-політичних об'єднань, партій і організацій як об'єкта управління силами й засобами державної інформаційної політики різко зростає в період, що передує виборам в органи влади центрального та регіонального рівнів.

При плануванні й реалізації керуючих впливів на елементи та системи інформаційного простору суспільства в рамках державної інформаційної політики використовується систематизація об'єктів управління, що дозволяє розподілити види, форми, характер і засоби управління.

У загальному випадку така систематизація передбачає:

1. Об'єкти, що мають матеріально-технічну природу – вся інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура суспільства. Державна інформаційна політика відносно цих об'єктів реалізується насамперед шляхом формування умов, що забезпечують стійке функціонування та розвиток цієї інфраструктури, доступність для всіх членів суспільства, інтеграцію їх в інформаційний простір і здійснювану в ньому професійну й комунікативну діяльність.

2. Об'єкти, що мають віртуальну/віртуально-матеріальну природу – інформація, що циркулює в інформаційному просторі суспільства і його інформаційні ресурси. Управлінським завданням державної інформаційної політики відносно цих об'єктів є контроль за інформаційними процесами й потоками, інформаційне та правове їхнє регулювання (у тому числі шляхом регулювання суспільних відносин у сфері інформаційного обміну), забезпечення захисту інформації й інформаційних ресурсів, а також формування інформаційного фону та створення інформаційних потоків, характер і зміст яких відповідає цілям і завданням органів державної влади та національних інтересів зі збереження соціальної й політичної стабільності в суспільстві, розвитку культури та науки, іншим соціально значущим завданням.

3. Об'єкти, що мають людську природу – люди і їхні співтовариства. Управління даними об'єктами в рамках державної інформаційної політики демократичної держави повинне здійснюватися за принципами суб'єктних відносин, інформаційній відкритості й рівноправній інтерактивній комунікації.

Специфічним об'єктом управління для державної інформаційної політики є інформаційний простір геополітичного конкурента, з яким ведеться явне або приховане інформаційне протиборство. У цьому випадку методами управління є переважно приховані, маніпулятивні методи, а застосовувані засоби й технології належать до арсеналу ведення інформаційного протиборства та проведення інформаційних операцій (акцій інформаційно-психологічного впливу).

В інформаційному суспільстві з усе більше зростаючою залежністю людей від інформації, засоби масової інформації (ЗМІ) та масові комунікації (МК) як суб'єкт діяльності здобувають усе більше маніпулятивний характер.

В основі цього процесу лежать такі причини (групи причин) [2 – 7].

1. Причини, що зумовлені упередженістю та суб'єктивізмом людей, які працюють у сфері масової комунікації, тобто ті перекоханості, які викликаються їх індивідуально-психологічними, осо-

бистісними властивостями, політичними пристрастями, симпатіями тощо.

2. Причини, обумовлені політичними, соціально-економічними й організаційними умовами, у яких здійснюють свою діяльність засоби масової комунікації, зокрема, залежність засобів масової інформації й масових комунікацій від конкретних соціальних суб'єктів.

3. Причини, обумовлені самим процесом функціонування засобів масової інформації. Для того, щоб привернути увагу й завоювати масову аудиторію засобів масової інформації й масових комунікацій при наданні матеріалів і підготовці повідомлень, різних програм керуються певними загальними правилами або принципами.

Висновки

Таким чином, аналіз національного інформаційного простору як об'єкта державного управління у межах показує, що при плануванні й реалізації керуючих впливів на елементи та системи інформаційного простору суспільства в рамках державної інформаційної політики використовується систематизація об'єктів управління, яка дозволяє розподілити види, форми, характер і засоби управління.

Подальші дослідження інформаційного простору слід спрямувати на визначення управляючих впливів щодо гарантованого забезпечення інформаційної безпеки держави.

Список літератури

1. Пріоритетні напрямки державної політики щодо забезпечення безпеки національного кіберпростору / О.М. Косошов // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. – Х.: ХУПС, 2014. – Вип. 3 (40). – С. 127-130.

2. Власюк О.С. *Можливості застосування аналітичного планування для обґрунтування та підготовки рішень на вищих рівнях управління* / О.С. Власюк // *Найіональний інститут стратегічних досліджень*, – Вип. 47, *серія наукові доповіді*, 1996. – С. 71.

3. Семенченко А.І. *Методологія стратегічного планування у сфері державного управління забезпеченням національної безпеки України: моногр.* / А.І. Семенченко. – К.: Вид-во НАДУ, 2008. – 428 с.

4. "Сучасні тренди кібербезпекової політики: висновки для України". Аналітична записка. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nisd.gov.ua/136711.pdf>.

5. Горовий В.М. *Концептуальні засади створення системи захисту національної інформаційної інфраструктури від кіберзагроз* / В.М. Горовий, О.Д. Довгань // *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. – 2011. – № 2. – С. 15-21.

6. Климчук О.О. *Кібервійна у сучасних умовах* / О.О. Климчук, Р.М. Кравченко // *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави: науковий журнал*. – 2011. – № 1. – С. 78-84.

7. Погорєцький М. *Поняття кіберпростору як середовища вчинення злочинів* / М. Погорєцький, В. Шеломенцев // *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави: науковий журнал*. – 2009. – № 2. – С. 77-81.

Надійшла до редколегії 15.04.2016

Рецензент: д-р техн. наук, проф. О.Б. Леонтьєв, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

ИНФОРМАЦИОННОЕ ПРОСТРАНСТВО КАК ОБЪЕКТ УПРАВЛЕНИЯ В СИСТЕМЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ

А.Н. Косошов

На основе анализа национального информационного пространства как объекта государственного управления в рамках реализации государственной информационной политики определены его основные функции, структурные элементы, объекты и субъекты управления. Приведены причины зависимости целевой аудитории от информации с манипулятивным психологическим воздействием.

Ключевые слова: негативное информационное влияние, информационное пространство, государственная информационная политика.

INFORMATION SPACE AS OBJECT MANAGEMENT IN THE STATE INFORMATION POLICY

O.M. Kosogov

The analysis of the national information space as an object of state administration within the implementation of the state policy infomatsiynoyi its main function, structural elements, objects and subjects of management. An reasons depending on the target audience of the information manipulative psychological influence.

Keywords: negative information influence, information space, public information policy.